

9-11-69
 ש. מ. ר.
 חש"ל
 חש"ל
 חש"ל

מ"מ / מ"ל
 מח' ממסל צבאי ובסחון מרחבי
 ענף פנים ארגון וחדר
 2332
 3803
 חש"ל
 69
 חשון
 אוק' 22

לשכת היועץ לעניני ערבים
 נתקבל כיום
 31. X. 1969

לשכת יועץ ראש הממשלה לעניני ערבים, ירושלים/היועץ

הנדון: חוברת השתלטות על שטחים כבושים וממשל צבאי

1. מצ"ב חוברת בנושא הממשל הצבאי המשמשת כבסיס הורחי לעוסקים בנושא.
2. חוברת זאת היא פרי נסיון שנרכש במשך תקופה ממשל צבאי ובסיס לבני העמיד בנושאים בהם טרם נתנסינו.
3. החוברת היא תוצאה של סצוי הנסיון שנרכש ע"י אנשים רבים בשטחים שונים. נסמך לקבל את הערותיך לנאמרי בה כדי לחקן את חידוש הקון בעמיד.

עמנואל
 קצין
 כסס רע"נ פנים ארגון וחדר
 חש"ל
 חש"ל
 חש"ל

שע/מנ

ש. מ. ר.

1-150

המסמך הכללי • עקד כללי

ספר זה הוא רכוש צבא'הגנה לישראל

השתלמות על שטחים כבושים
וממשל צבאי

1-150 השתלמות על שטחים כבושים וממשל צבאי

ש מ ו ר

ש מ ו ר

סיון - תשכ"ט
יוני - 1969

מספר קטלוגי אפסנאי
150 - 01 - 446

המחיר : 2.00 ל"י

1-150

המטה הכללי • עקד כללי

השתלטות על שטחים כבושים וממשל צבאי

ש מ ו ר

כל הסוגר תוכן מסמך זה כולו או קצתו, לדיעת
אנשים שאינם מוסמכים לכך -- עובר על חוקי במחוק
המדינה, כל המוצא מסמך זה נדרש לספרו לתחנה
הקרובה של משטרת ישראל או המטכ"ל הצבאי.

סיון - תשכ"ט
יוני - 1969

מספר קמלוגי אפסנאי
446 - 01 - 150

1-120

המחלקה הכלכלית • תש"ח

השירות הכלכלי • תש"ח

השירות הכלכלי • תש"ח

ספר זה מחייב את צח"ל בהתאם
להוראות הפיקוד העליון 1.0105

תש"ח
המחלקה הכלכלית

התוכן

פרקי הספר

א	הממשל הצבאי	1
ב	השליטה בטבח כבוד	9
ג	משימות מיוחדות	15
ד	פעילות מבצעים לקיום הביטחון	21
ה	הטיפול בחומי-הפעולה האזרחיים	31
ו	המגע עם האוכלוסיה ועם גורמי-חוץ	41

סכמות

1	מבנה סטה הממשל הצבאי במפקדת כוחות-צה"ל	3
2	מבנה מפקדה ייעודית	4
3	מבנה נפה-ממשל-צבאי	6

הקדמה

ספר זה מטרתו להורות עיקרי-דברים הכרוכים בהשתלסות על שטח כבוש בשלבים שונים - בתחומים של ביטחון ושליטה, מנהל אזרחי ויחסים עם האוכלוסיה - ולקבוע את דרכי-הפעולה שיינקמו.

ארגון הכוחות, השלטה ביטחון, סדר ציבורי ומנהל תקין בשטח כבוש ומוחזק - לפי פקודות-הצבא, המבוססות גם על אמנות בין-לאומיות, ישראל חתומה עליהן - אלה הם הנושאים העיקריים של חורה ההשתלסות על שטחים כבושים.

ספר זה נועד למפקדים בכל רמות-הפיקוד, ולקצינים ול-מש"קים המשרתים בתפקידי ממשל צבאי.

עם פרסום ספר זה מבוטל הספר "השתלסות על שטחים כבושים" ח 236-1 משנת 1960 (מס' קט' 236-01-446).

דבוא

1. מטרה ספר זה להבהיר עיקרי-דברים הכרוכים בהשתלשלות על שטח כבוש בשלבים השונים - בתחומי הביטחון, המנהל האזרחי, המבנה והארגון, והיחסים עם האוכלוסיה.

2. חובותיו של צבא-כיבוש

צבא המחזק לכבוש שטח אויב חייב להיות מאורגן כך, שעם ההכרעה בזירה וכיבוש השטח יוכל להשליט בו ביטחון, סדר ציבורי וקנהל חקין, הן משום שזו חובתו של כל צבא כובש, על-פי כללי המשפט הבין-לאומי, והן כדי למנוע פעילות עוינת מצד האוכלוסיה ומצד שרידי הצבא הניכס בשטח הכבוש. הכוח הכובש חייב לשמור על הנכסים שבשטח לצורכי האוכלוסיה האזרחית ולצרכיו-שלו.

3. ביסוס משפטי לפעולות הצבא

א. מרגע שהחל הכיבוש, אין השלטון החוקי הקודם מסוגל למלא את תפקידו. סמכויות הניהול של השטח, לרבות סמכויות החקיקה והמינוי, עוברות לידי הכובש. השטח מנוהל אמנם על-ידי הממשל הצבאי למען קידום מטרות המלחמה, אולם על דרכי-פעולתו חלות הגבלות הנובעות ממעמדו המשפטי המיוחד של הכובש. הגבלות אלה מפורטות בהוראות הכלולות באמנות בין-לאומיות והן מחייבות גם את מדינת-ישראל.

ב. כללי המשפט הבין-לאומי נובע, כי החוק (של השלטון הקודם) בשטח הכבוש ממשיך להיות בר-הוקף גם לאחר הכיבוש, פרט לנסיבות שבהן בוטל, או הוחלה זמנית, כדי להבטיח את ביטחון כוחות הצבא הכובש. כללי המשפט הבין-לאומי משפיעים גם על המותר והאסור בתחום החקיקה על-ידי הכובש.

ג. כללי המשפט הבין-לאומי בעניין החקיקה בשטח כבוש מצויים בעיקר בחקנה 43 לחקנות האג בדבר דיני מלחמה ומנהגיה ביבשה, ובסעיפים 64-66 לאמנת ג'נבה משנת 1949, בדבר הגנת אזרחים בזמן המלחמה.

ד. מכוח סמכותו כשלטון כובש ראוי הכובש להטיל על השטח הכבוש הוראות בנות חוקף חוקי ומחייב, אם זה הכרח, כדי:

(1) לאפשר קיום התחייבויותיו לפי האמנות הבין-לאומיות.

(2) לקיים מטעל הקיץ בשטח הכבוש.

(3) לדאוג לביטחון המדינה הכובשת, לביטחון כוחות-הכיבוש ורכושם, ולביטחון המוסדות וקווי-התחבורה המשמשים את כוחות-הכיבוש.

ה. יצוין, שפקודות ה-מטכ"ל מבטאות את שאיפת צה"ל לכבד את האמנות הבין-לאומיות בזמן המלחמה:

(1) פ"מ 33.0133 מחייבת כל חייל לכבד את אסנת ג'נבה משנת 1944 להגנת קרבנות המלחמה, ואח אסנת האג משנת 1949 להגנת נכסי חרבות בשעת סכסוך מזוין (חדפים מאמנות אלה מובא בנספחים 61 ו-62 ל-פ"מ).

(2) פ"מ 50.0308 ו-50.0309 מפרסות את כללי ההתנהגות המחייבים את צה"ל בנוגע לשלל ולאפסניה נמושה בזמן מלחמה.

(3) פ"מ 50.0310 מפרסות את דרכי הפיסת-רכוש-האויב (מטלטלין ומקרקעים) בשטח כבוש.

ו. הפעולות הספורטות בספר זה באות להבטיח את קיום הביטחון, הסדר הציבורי והחיים התקינים בשטח הכבוש. מן-הראוי לזכור, שפעולות אלה שואבות את חוקפן מהדין המקומי או מצווי המפקד הצבאי, וכל מטרתן לוודא ביצועם של צווים אלה.

ז. יש לזכור, כי למרבית הפעולות בשטח הכבוש עלולות להיות גם השלכות משפטיות, וברוב המקרים יהיה צורך לתת להן חוקף חוקי על-ידי צו מטעם המפקד הצבאי.

הממשל הצבאי

ארגון השטח

1. כללי

- א. השטח המוחזק יחולק חלוקה-משנה, בדרך-כלל על-פי חלוקתו המנהלית הקודמת, ויאורגן בהתאמה לכוונות צה"ל ולאפשרויותיו.
- ב. מבחינה פיקודית יוכפף השטח הכבוש למפקדת הפיקוד הסמוך.
- ג. מפקדות לשליטה בשטח המוחזק יאורגנו באחת מאפשרויות אלה:

(1) מפקדה ייעודית שתוקם במיוחד לצורך זה במסגרת מפקדת העוצבה (פיקוד, אוגדה, חטיבה).

(2) מפקדות אופרטיביות בחלוקה מרחבית כפי שהיקבע. מפקדות אלה עשויות להיות מופקדות על הביטחון ועל הממשל הצבאי כאחד.

(3) מפקדות שיעסקו בענייני הממשל הצבאי בלבד, בנוסף למפקדות המופקדות על הביטחון.

ד. שטח כבוש של מדינה אחת יחולק חלוקה משנה, מבחינת הממשל הצבאי, בהתאם לגודלו, לחלוקתו המנהלית הקודמת ולאפשרויות הפעלה הממשל הצבאי בו.

ה. שטח כבוש של מדינה אחת יהיה, בדרך-כלל, אזור ממשל צבאי אחד. האזור יחולק לנפות-ממשל-צבאי, לפי גודל האוכלוסיה, לפי חלוקתו המנהלית, העדתית, הדתית וכו'.

2. אזור

האזור יכלול נפות-מספר, מפקדת האזור תרכז את הטיפול ואת הפעילות בכל שטחי הפעולה של הממשל הצבאי.

3. נפה

נפה היא יחידה-משנה של האזור, מופקדת על משימות הממשל הצבאי - ביטחון שוטף, מנהל, כלכלה, שירותים וכו'.

4. צוות-פיקוח

צוות זה יופעל במסגרת נפה-ממשל-צבאי באותם חלקים של הנפה המרוחקים ממפקדת הנפה ואשר אין בהם ריכוזי-אוכלוסיה גדולים. צוותי-הפיקוח יהיו ניידים, יעברו ממקום למקום וישתנו בכל-מקום כפי שיידרש כדי לקיים שליטה ופיקוח ומתן שירותים.

5. נציגות

נציגות תופעל במסגרת נפות-ממשל-צבאי, בריכוז-אוכלוסיה מרוחק ממפקדת הנפה.

מפקדות הממשל הצבאי וזמן הפעלה

6. במסגרת מפקדה כוחות צה"ל (ר' סכמה 1)

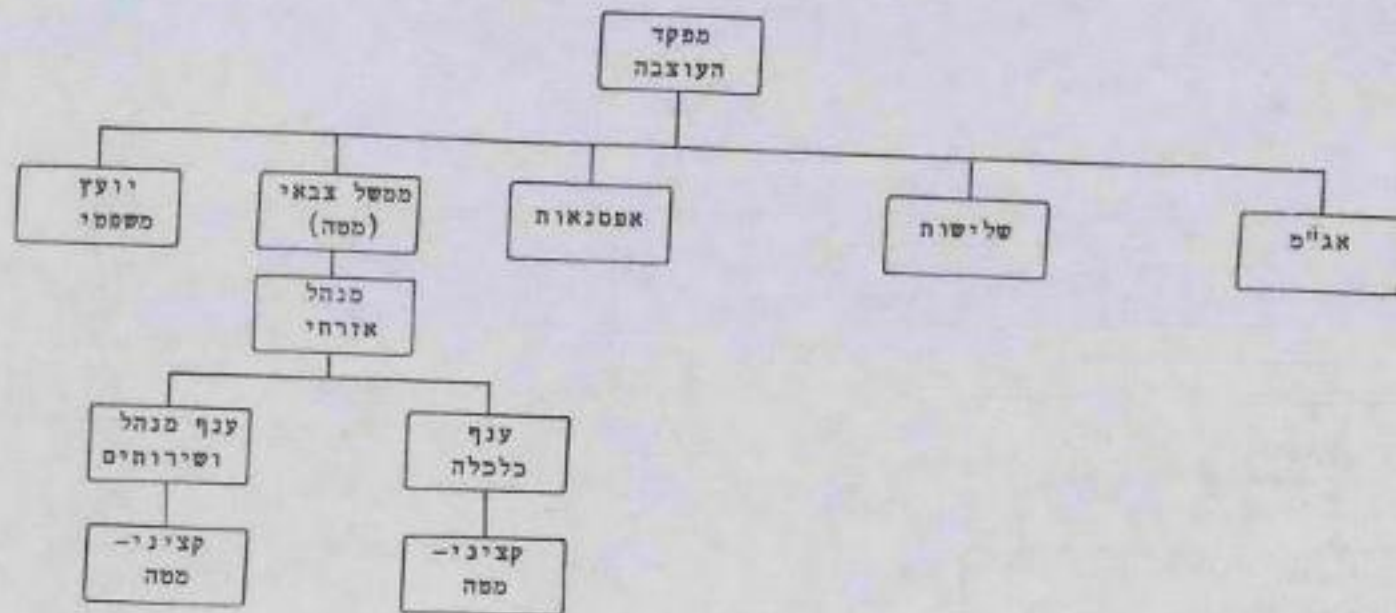
לפי תפיסה זו תהא מפקדה כוחות-צה"ל בעלת סמכות מלאה ובלעדית על כל הכוחות והגורמים הפועלים כשטח בכל השלבים - לרבות שלב ההתבססות לאחר חום הקרבות. במקרה זה עדיף להפעיל גורם-מטה העוסק בממשל צבאי, במפקדת העוצבה וביחידות הכפופות לה, מוקדם ככל-האפשר. ההפעלה תיעשה בהדרגה ולפי האפשרויות בעת הלחימה.

7. מפקדה ייעודית של הממשל הצבאי (ר' סכמה 2 בעמ' 4)

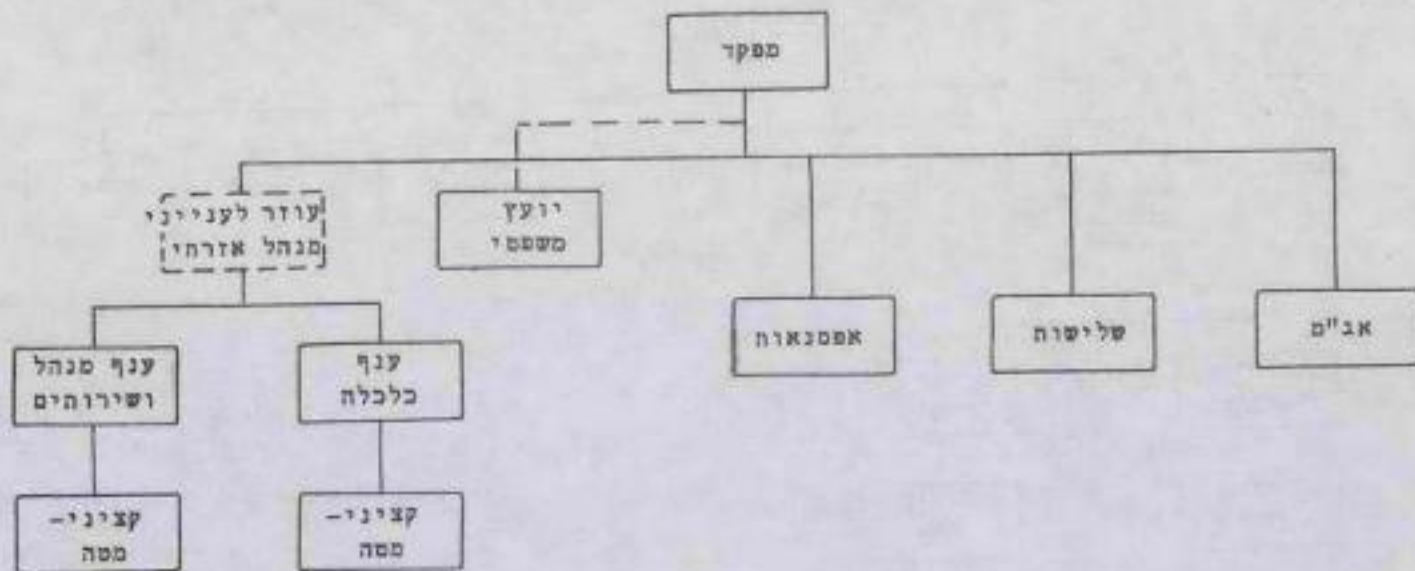
לפי תפיסה זו מוטלים הפקידים הממשל הצבאי על מפקדות ייעודיות. במקרה זה עדיף לדחות כניסתן של מפקדות אלה עד לאחר סיום הלחימה. בכל-מקרה יש לצרף לעוצבה הכובשת חולית חלוץ של הממשל הצבאי, שתתגבר על-ידי גורמים נוספים בהדרגה.

8. שיקולים רבים ושונים יקבעו בסופו-של-דבר איזו תפיסה תועדף.
ככלל יעדיף צה"ל את ההפעלה במסגרת מפקדת העוצבה הכובשת, לפחות בשלבי הכיבוש וההתבססות (שלב א וב, ובתחילת שלב ג, כמתואר להלן). מפקדת העוצבה עשויה להיות מפקדה של-פיקוד, של-אוגדה, או של-חטיבה - לפי נחוניי השטח המוחזק.

מבנה מטה-הממשל-הצבאי - במפקדת כוחות-צה"ל

מבנה מפקדה ייעודית

ארגון מפקדות-הממשל-הצבאי

9. מפקדות הממשל הצבאי תהיינה מאורגנות לפי אופי משימותיהן. מבנה המטה ושיטה פעולתו יהיו מושפעים מגודל המטה, מחלוקתו המנהלית, ממשימות הכוחות להבטחת סדר וביטחון ומהאחריות להבטחת שירותים וקנהל הקין.

10. אם מפקדת-ממשל-צבאי תהיה מופקדת גם על ביטחון-שוטף במרחבה, תכלול שתי זרועות עיקריות: זרוע צבאית רגילה (שבה אג"מ, מודיעין, אפסנאות ושלישות), וזרוע למנהל אזרחי; זו האחרונה תכלול את קציני-המטה, שיהיו מופקדים על ענייני מכללה, מנהל ושירותים.

11. אם מפקדת-ממשל-צבאי תהיה מופקדת על ענייני הממשל הצבאי בלבד (ללא אחריות לביטחון-השוטף), יהיה המטה מבוסס בעיקרו על הזרוע האזרחית.

12. מפקדת-אזור

א. ייעוד - לקיים ממשל צבאי תקין בשטח מוחזק, עם או בלי אחריות לביטחון-השוטף.

ב. כפיפות - לאלוף הפיקוד. מפקדת-האזור מונחת מבחינה מקצועית על-ידי מטכ"ל/אג"מ/מ"ב.

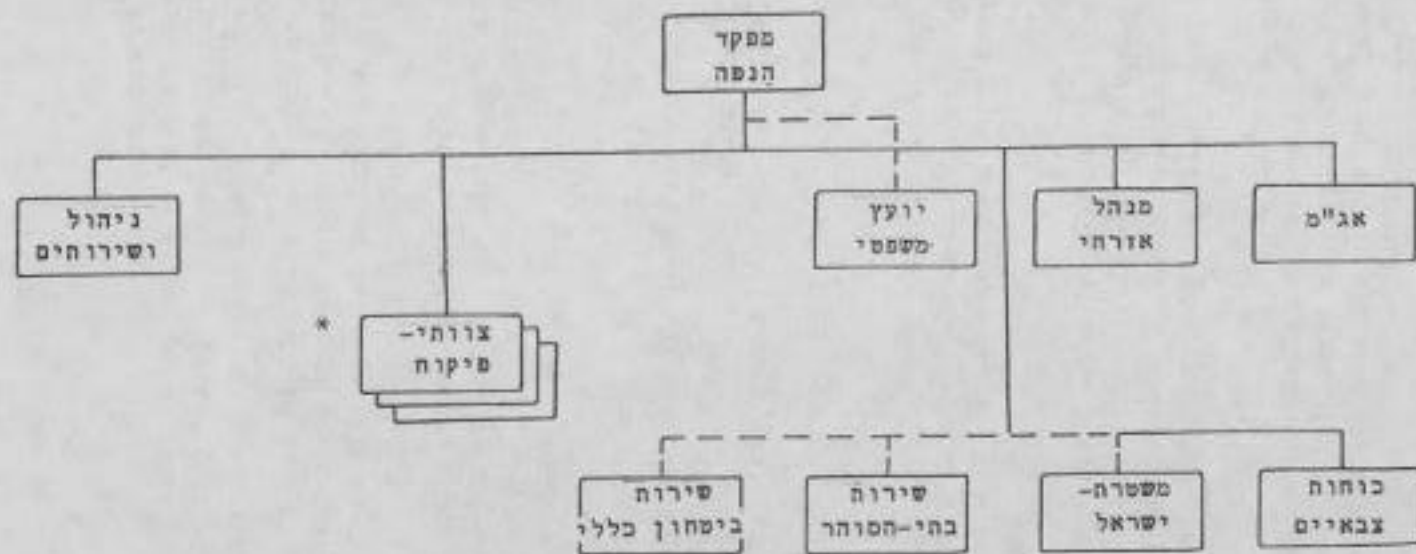
13. מפקדת-נפה

א. ייעוד - לקיים ממשל צבאי תקין ולהיות מופקדת על הביטחון השוטף ועל הסדר הציבורי בגזרת שטח מוחזק - ביחידה-מסנה של האזור.

ב. כפיפות - למפקד האזור. אם מפקדת-האזור אינה מופקדת על הביטחון-השוטף - תהיה מפקדת הנפה כפופה גם למפקד הכוח שהופקד על משימה זו, בענייני הביטחון-השוטף בלבד.

ג. מבנה (ר"ס סכמה 3) - המפקדה תכלול אלמנט של אג"מ. כאשר למנהל האזרחי - תכלול מפקדת הנפה, לפי-הצורך, קציני-מטה המופקדים על שטחי-פעולה שונים, או קציני מטה של מפקדת האזור לפעולה במפקדת הנפה ובמרחבה.

מבנה נפת-ממשל-צבאי

* לפי הצורך

14. צוות-פיקוח

צוות זה הוא שלוחה של מטה נפת-ממשל-צבאי, הוא מורכב מבעלי-תפקידים העוסקים בטיפול באוכלוסיה האזרחית בשטח המוחזק, כגון: רישוי, חובש וכו' - בנוסף לקציני-ממשל.

15. נציגות

הנציגות היא שלוחה של מטה נפת-ממשל-צבאי, משימותיה זהות לאלה של צוות פיקוח. הנציגות היא נייחת ופועלת בריכוז-אוכלוסיה אחד.

16. מנהל אזרחי

א. בכל השלבים שלאחר גמר הכיבוש וההתבססות יופעלו קציני-מטה מקצועיים, במסגרת מסקרת-ממשל-צבאי, בתפקידי מנהל אזרחי, כמיוצגי המשרדים הממשלתיים, הנושאים באחריות באותם תחומים במדינת ישראל.

ב. קציני המטה של המנהל האזרחי, יהיו תחת פיקודו של מפקד הממשל הצבאי ויופעלו כקציני-מטה במפקדתו.

ג. עוזר מפקד הממשל הצבאי למנהל אזרחי והקצינים המתאמים יהיו קציני-צבא או אזרחים בשירות צה"ל, יתר קציני המטה האזרחי - נציגי המשרדים הממשלתיים - כפופים למפקד הצבאי, בהיותם עובדים מטעם הצבא. קציני-מטה אלה יקבלו הנחיות מקצועיות ממשרדיהם וילבשו מדים לפי הוראות מפקד הממשל-הצבאי.

ד. ארגון הפעולה במרחב הממשל הצבאי יתבסס בעיקר על רשת-המנהל שהיתה קיימת במרחב לפני הכיבוש, בעוד שבתחילה יעסוק מטה הממשל בעניינים חיוניים, תוך הפעלת הסגל האזרחי המקומי, יעביר במשך הזמן את עיקר המשימות לסגל המקומי ויעסוק בעיקר בהכוונה ובפיקוח, בעניינים מקצועיים מובהקים ובעניינים הקשורים במשרדי הממשלה.

17. נקודות להדגשה

א. מן-הרצוי להימנע מהנסייה לחלק את השטח הכבוש לפי הגזרות המבצעיות שהוקצו לעוצבות בזמן הלחימה. חלוקה זו מתאימה לשלבי הלחימה, אך לא תמיד לצורכי הממשל-הצבאי.

ב. מפקדות הממשל-הצבאי יבססו שליטתן בשטח מוחזק ככל-האפשר על-ידי הסערכת הקיימת של המנהל האזרחי, ובכך יימנעו מהעסקת אנשי צבא ואזרחים ישראלים ככל-האפשר.

יחידות וקציני-מטה לביצוע משימות הממשל הצבאי

18. מספר יחידות מקצועיות מיועדות לפעול במרחב הממשל הצבאי.

19. להלן פירוט היחידות וייעודן:

א. פלוגת-קשר - תופעל להקמת מערך הקשר והשליטה במרחב הממשל הצבאי.

ב. פלוגת-חמ"צ - תופעל בתפקידי שיטור ופיקוח במרחב הממשל הצבאי, לרבות חסימת דרכי הגישה אל המרחב.

ג. מחלקת-חר"פ - תופעל למהן טיפול רפואי במפקדת הממשל, לפיקוח רפואי במרחב הממשל הצבאי ולפעולות רפואה מונעת.

ד. מחלקת ביטחון-שדה - תופעל בתפקידי ביטחון-שדה במרחב הממשל.

ה. מחלקת-פרקליטות - תופעל למהן ייעוץ משפטי, לניסוח הסכמים והצווים, להקמתם ולניהולם של בתי-משפט צבאיים במרחב הממשל הצבאי. מחלקת הפרקליטות כפופה לפרקליט הצבאי הראשי ותופעל בחלק ממפקדת הממשל הצבאי.

20. ארגון היחידות

א. היחידות ששורטו לעיל, פרט למחלקת-הפרקליטות, מונחות מבחינה מקצועית על-ידי הקצינים המקצועיים במפקדת הפיקוד.

ב. מפקדי יחידות אלה ישמשו כקציני-מטה מקצועיים במפקדות הממשל הצבאי בכל הרמות.

ג. מחלקת הפרקליטות כפופה לפרקליט צבאי ראשי והיא מוקצית על-ידו למפקדת ממשל צבאי.

ד. היועץ המשפטי העומד בראש מחלקת הפרקליטות יונחה על-ידי פרקליט-צבאי-ראשי וישמש יועץ משפטי של מפקד מרחב-הממשל-הצבאי.

השליטה בשטח כבוש

שלב-השליטה

1. בשליטה בשטח כבוש מבחינים שלושה שלבי-יסודי:
 שלב א - טיפול בענייני הממשל הצבאי תוך כדי עריכת ההתקפה
 וכחלק ממנה.
 שלב ב - השלמת שלטון צה"ל בשטח הכבוש.
 שלב ג - הפעלת ממשל צבאי תקין בשטח המוחזק.
2. שלב א - טיפול בענייני הממשל הצבאי תוך כדי עריכת ההתקפה
 וכחלק ממנה

א. מהות השלב

משימתם העיקרית של הגייסות המשתתפים בהתקפה, בשלב זה, היא להכריע את האויב, ואילו העניינים האזרחיים הם שוליים.

ב. משימות

משימותיו של הכוח הכובש בשלב זה הם:

- 1) לבצע את המשימות הקרביות תוך חיוב שמירה על פקודות
 ה-מטכ"ל ועל כללי המשפט הבין-לאומי, שהם מגדירים את היחס
 לאוכלוסיה ולרכוש ומבטיחים הגנה על נכסי תרבות ודת.
- 2) לקיים מגע עם האוכלוסיה כדי למנוע הפרעות לביצוע המשימות
 וכדי להשיג כניעה מהירה (על-ידי הטלת עוצר ונקיטת אמצעי-
 ביטחון אחרים).
- 3) לנקוט אמצעים למניעת בידה, שוד וכדומה.
- 4) לנקוט אמצעים למניעת פגיעה באחרים בעלי חשיבות מיוחדת
 (מקומות קדושים, נציגויות-חוץ וכד'), ולשמור על מחקנים
 אזרחיים חיוניים לצבא ולאוכלוסיה.

2. גורם השליטה

מפקדת העוצבה הכובשת תהיה אחראית למילויין של משימות אלה, כשמצורפת אליה חוליה של ממסל צבאי, כגורם-מטה מקצועי שיטמש גרעין וחלוץ של מפקדת ממסל צבאי או של יחידת ממסל צבאי.

(1) הרכב החוליה של הממסל הצבאי

החוליה של הממסל הצבאי תהיה מורכבת בדלקמן:

- (א) קצין ממסל צבאי בכיר - ראש-החוליה.
- (ב) קצין-ביטחון-שדה.
- (ג) קצין-משטרה-צבאית.
- (ד) צוות-הפצה לרבות מתורגמן ורטקולים, ברשות הצוות יהיו גם מנשרים, צווים ושלטים.
- (ה) יועץ משפטי.
- (ו) קצין-שירות-בתי-הסוהר (במידת-הצורך).

(2) תפקיד החוליה

החוליה תודרך ותונחה על-ידי מפקדת הפיקוד. היא תטמש גורם-מטה מקצועי במפקדת העוצבה לגבי משימות הממסל הצבאי. מלבד-זאת יוסלו עליה תפקידים אלה:

(א) להנחות מפקדים וכוחות, לשלם מתקנים חיוניים ואחרים אחרים ולדאוג לשמירתם, ולהפעיל צוותי-סיקה בפני ביזה או פגיעה ברכוש ובנכסי חרבות, דת וכדומה.

(ב) לשמש חולית קישור עם האוכלוסיה ונציגיה.

(ג) לשמש "רב על הקרקע", כשלוחה קדמית של מטה הממסל הצבאי שנועד לשלוט במרחב, שבידיו יופקד הממסל הצבאי בשלב מאוחר יותר.

(3) נקודות להדבשה

(א) מן-החשוב שאנשי החלוץ יהיו מאנשי הסגל של המטה או יחידת-הממסל-הצבאי שנועדה לשלוט במרחב בשלב מאוחר יותר.

(ב) יש לצייד את החוליה בחומר-מוריעין שוסף בתחומי הממסל, בתיקי-יעד מעורכנים, כשהם מאורגנים לפי משימות וקדימות, במנשרים, בצווים, בשלטים ובכל החומר הדרוש לפעולה הראשונית.

(ג) יש להועיד את החוליה לשליטה במקומות מוגדרים, והיא תטמש גורם-מטה במפקדה האחראית לאותם מקומות. החוליה תמשיך לשאח באחריות, גם אם יוחלפו העוצבות.

3. שלב ב - השלמת שלטון צה"ל בשטח הכבוש

א. מהות השלב

משנכבשו היעדים והוכרע האויב - משימת הכוח הכובש היא להבטיח את פרי ההכרעה הצבאית, ולמנוע את סיכול מטרותיה על-ידי גורמים עוינים באוכלוסיה ועל-ידי שרידים של כוחות האויב.

ב. משימות

משימתו העיקרית של הכוח הכובש בשלב זה היא להכריז על שלטון צה"ל ולהפעילו, כמפורט בזה:

(1) להוציא צווים כדלקמן:

(א) צו על הסלת עוצר ופיקוח על ביצועו המלא,

(ב) צו על סגירת אזורים ופירוק נשק והפעלתו,

(ג) צו על התמסרות אנשי הכוחות המזוינים של האויב ועל הסגרת מסתתרים מביניהם בקרב התושבים,

(ד) צו בדבר חוראות-ביטחון.

(2) לעצור גורמים עוינים ושליילים בקרב התושבים:

(א) אנשי ביטחון ומודיעין של האויב,

(ב) חברי ארגוני-הבלה,

(ג) מנהיגים של ארגונים פוליטיים עוינים,

(ד) פושעים מאעדים.

(3) להחרים רכוש צבאי של האויב, העשוי לשמש את צה"ל בהמשך הלחימה, למנוע השחתת רכוש ציבורי ורכוש פרטי ולנקוט צעדים למניעת שוד וביזה על-ידי חיילי צה"ל, על-ידי תושבים מקומיים ועל-ידי תושבי ישראל.

(4) לאבטח מתקנים חיוניים, מקומות קדושים ואחרים היסטוריים, נציגויות-חוץ ואחרים בעלי חשיבות מיוחדת.

(5) להפעיל מתקנים ושירותים חיוניים - על-ידי תושבי השטח הכבוש או על-ידי חיילי צה"ל.

ג. גורם השליטה

משימתם העיקרית של העוצבה הכובשת או של כוחות ייעודיים אחרים היא להשתלט על השטח הכבוש, חולית החלוץ של הממשל הצבאי החוגגר במידה-הצורך והשמש גורם-מטה מקצועי, מספק העוצבה המופקדת על השטח הכבוש ימונה למפקד צבאי, לצורך הממשל הצבאי.

4. שלב ג - הפעלת ממסל צבאי תקין בשטח המוחזק

א. מהות השלב

- (1) המשימה העיקרית בשלב זה היא להשתלט על כל השטח המוחזק השחלטות מלאה - כדי להבטיח את פרי ההכרעה הצבאית, לסיפול בענייני המנהל האזרחי יש ליחס משקל רב.
- (2) לקראת שלב זה, או תוך-כדי סיומו של שלב ב, חועבר השליטה למושל הצבאי ולמפקדו. ההחלטה בעניין זה נתונה בידי הרמה הגבוהה, כשהיא מותנית בכמה גורמים:
 - (א) מהלך הקרבות באותה זירה ובזירות אחרות,
 - (ב) המשימות הסטיות על הכוח הכובש (שיקול זה עשוי להיות את הקדמה הפעלתן של משימות הממשל הצבאי בשטח שכבר נכבש).
- (1) מידת ההתגברות על התנגדות מאורגנת בשטח הכבוש.
- (2) שיקולים מדיניים.
- (3) שלב זה יימשך עד לגמר שלטון צה"ל בשטח המוחזק.

ב. משימות

המשימות העיקריות בשלב זה הן:

- (1) להבטיח את הביטחון ואת הסדר הציבורי בשטח המוחזק ולמנוע מעולה עוינת (בהסתייעות בגייסות הפרוסים בשטח ובגורמי-ביטחון אחרים).
- (2) להתחזיר את אורח החיים האזרחיים-כלכליים למסלולם התקין.
- (3) לבצע את המטרות המדיניות שיקבעו על-ידי הממשלה.

ג. גורם השליטה

- משך-השליטה הצפוי, בעיות השטח המוחזק וחזרת-הלחימה של צה"ל מחייבים הקמה מפקדות לשליטה בשטח המוחזק:
- (1) מפקדה אזור-ממשל-צבאי - כמטכות-הפיקוד הגבוהה בשטח מוחזק.
 - (2) מפקדה נפת-ממשל-צבאי - לשליטה בגזרה-משנה של האזור.

5. השלבים א ו-ב אינם מוגדרים, והמעבר משלב לשלב ייעשה, בדרך-כלל, ברציפות.
6. שלב ג. קהל באורח ברור ומוגדר, ואפשר שיהיה קיים לאורך-ימים.
7. השליטה בשטח מוחזק על-ידי הממשל הצבאי היא משימה של כל שלבי-הלחימה. בשלבים הראשונים - חשיבותה שגויה, בשלב האחרון - חשיבותה עיקרית.
8. הביטחון הוא גורם המנחה את הממשל הצבאי בכל השלבים, וכל יתר הגורמים יהיו תלויים בגורם מכריע זה.
9. החזרת החיים למסלולם התקין גם זה שיקול של-ביטחון - כדי לשחרר כוחות ולהימנע מטיפול בבעיות העלולות להתעורר במשטר צבאי מלא בשטח כבוש.

משימות מיוחדות

כ ל י

1. במהלך המלחמה עשוי צה"ל להשתלט על שמחים ועל יעדים שטרם נתנסה בכיבושם ובהחזקתם.
2. מבין יעדים אלה בולטות בעיקר ערי-הבירה במדינות האויב, כיבוש ערי-בירה - עם או ללא שבייתם של ראשי-שלטון ומנהיגים אחרים - עלול להביא את הפלת השלטון.
3. בפרק זה נדונים התחומים העיקריים הכרוכים בהשגתם על יעדים אלה ובהחזקתם, בלי להתייחס לדרכי-הפעולה המדיניות שיונקו לאחר נפילת השלטון עקב מעשה הכיבוש.

השגתם על ערי-בירה

4. ההשגתם על ערי-בירה מעוררת כמה בעיות; העיקריות שבהן מפורטות להלן.

א. השגתם על אוכלוסייה רבה בשטח קטן

- (1) לפי גודל השטח המאוכלס שייכבש ולפי מספר התושבים שישארו בשטח שיוחזק יוחלט על שיטת ההחזקה בשטח הכבוש ועל שיטת אבטחתו.
- (2) ההחלטה אם להתזק בעיר כולה או בחלקים מסמנה, או רק בפאות-העיר - תוכרע לפי שיקולים מדיניים ולפי יכולת-השליטה; המשימה והשטחים החיוניים לשליטה ולהחזקה ייקבעו אפוא לפי שיקולים אלה.

ב. ריכוז התושבים

- (1) בעיר שחלק מתושביה ברחו וירוכזו הנותרים בחלקים מסוימים בעיר כדי להבטיח שליטה עליהם, ביטחון התושבים, ולאפשר מתן שירותים בדרך נוחה.
- (2) לעומת-זאת, העיר עלולה להיות מוצפת פליטים שנסו מדרך חנוכתו של הכובש, ופליטים אלה עלולים להיות מעמסה נוספת על מערכת הספקת השירותים, בלי שיהיו מהוכננים להיקף כזה.

ג. מפעלים ומתקנים חיוניים

- 1) יש להקפיד שמתקנים חיוניים להספקה ולשירותים יוחזקו במצב תקין, כגון: מקורות-מים ומתקני-מים, מתקני-חשמל ועוד.
- 2) מגיעה במתקנים כאלה על-ידי הכוח הכובש, או על-ידי האויב הנסוג, או על-ידי האוכלוסיה המקומית - עלולה ליצור קשיים לכוח הכובש בהספקת השירותים לעצמו ובהספקת השירותים החיוניים לתושבים.

ד. הפעלת שירותים

- 1) יש לשקול מהם השירותים החיוניים שיסופקו ובאיזה היקף.
- 2) עלול להיווצר מצב, שהכוח הכובש והממשל הצבאי יידרשו להשקיע מאמצים ואמצעים גדולים מכפי-יכולתו של צה"ל במתן השירותים החיוניים.
- 3) מכל-מקום - הכוח הכובש יצטרך לתפוס את המתקנים החיוניים, כולם או חלקם, לשימוש-שלו.

5. הטיפול באישים

- א. הכוחות הכובשים עיר-בירה יהיו מתודרכים מראש לתפוס אישים העומדים בראש השלטון הצבאי והאזרחי; אלה ומקומות-מגוריהם יהיו חלק מהיעדים החיוניים שיתפסו ראשונה.
- ב. לצורך זה יינתנו לרשות הכוחות נתוני-מודיעין מדויקים ככל-האפשר.
- ג. בערי-בירה יימצאו, בדרך-כלל, גם לאחר מנוסת חלק מהתושבים, אישים שונים התופסים מקום מרכזי בחיים המדיניים, בחברה, בכלכלה ועוד.
- ד. הכרח הוא למצוא דרך להידבר עם אישים אלה ולהבטיח שיתוף-פעולה של נציגי-התושבים - כדי להבטיח שהחיים בשטח המוחזק יימשכו באורח תקין.
- ה. אין להימנע ממעצר אישים כאלה במידת-הצורך.

6. שליטה

- חוקם מפקדה מיוחדת לשליטה בעיר-בירה. תפקידיה העיקריים הם:-
- א. להשחלט על העיר ועל המפקדות הצבאיות ומרכזי-השלטון של המדינה.

- ב. לקיים סנהל אזרחי של השטח ולספק שירותים חיוניים לתושבים.
- ג. לשמור על ביטחון התושבים והשטח המוחזק.
- ד. לבצע את המשימות שיוקבעו לפי המדיניות שהינקט.

השתלטות על מפקדות ומחקנים צבאיים

7. מפקדות הכוחות המזוינים, סוכנויות ושירותי ביטחון ואמצעי-ההקשורת שלהם יימצאו, בדרך-כלל, בערי-הבירה או בקרבתן.

8. השתלטות על מפקדות-צבא

- א. חוליות ביטחון-דה תהיינה אחראיות לתפיסת מפקדות של הכוחות המזוינים ושל סוכנויות ושירותי-ביטחון, לרבות חדרו-מלחמה, משרדים וכו'.

- ב. מפקדות חיל-האוויר של האויב ייתפסו על-ידי אנשי אמ"נ בסיוע חוליות של אנשי חיל-האוויר.

- ג. מפקדות חיל-הים של האויב ייתפסו על-ידי אנשי-אמ"נ בסיועם של אנשי חיל-הים.

9. מחקני קשר ושליטה

- יחידות-חי"ק תהיינה אחראיות לתפיסת מחקנים אלה, עליהן להקפיד על שמירה אמצעי התקשורת במצב-תקין - כדי שאפשר יהיה להפעילם בעת-הצורך, או לפרקם ולפגועם.

10. מחקני-אלקטרוניקה

- יחידות-חי"ק תהיינה אחראיות לתפיסת מחקנים אלה, ובמידת הצורך יסתייעו ביחידות העוסקות בתחום זה, הנתונות תחת פיקוד חיל-האוויר או חיל-הים.

11. מחקני שידור לאוכלוסיה

- יחידות-חי"ק תהיינה אחראיות לתפיסת אולפנים ומשרדים של שירות רדיו וטלוויזיה. הפעלת שירותים אלה לצורך הסברה ולחמה פסיכולוגית תיעשה מוקדם ככל-האפשר - תוך-כדי ניהול פעולות הלחימה או מיד עם סיומן.

מרכז-רשויות-השלטון

12. בערי-הבירה יימצאו מרכזי-רשויות-השלטון (המדיני והמנהלי), לרבות אמצעי-התקשורת שלהם וכל הכרוך בהפעלת המנגנון הממשלתי. בעת הכיבוש מן-ההכרה לתפוס מרכזים אלה ולהשתלט עליהם, יש למנוע השמדה מרכזים אלה על-ידי הצבא הנסוג ועל-ידי אנשי השלטון הקודם, וכן - למנוע ביזתם והשחתתם על-ידי הכוח הכובש.
13. בשלבים הראשונים של הלחימה ובעת הכיבוש - תפקידם של הגייסות, בסיוע חוליות ממל-צבאי, להשתלט על מרכזי רשויות-השלטון; יש לראותם כשטחים חיוניים.
14. לקראת הכיבוש יש להפעיל אזרחים - נציגי משרדי ממשלה ומוסדות אחרים - לתפיסתם של משרדים, ארכיונים ומתקנים שונים, ככל שיארך הזמן שכווחתינו יחזיקו בבירה הכבושה, כן תיעשה מעולה יסודית יותר לניצול אוצרות החומר הגנוז בארכיונים, שפול לידינו.
15. לגורמי הביטחון, בנוסף ל-צה"ל, תפקידים רבים וחיוניים הנוגעים להשתלטות על ערי-הבירה. אמנם, יש להניח שכל החושש מפני הכיבוש הישראלי ימצא דרך לברוח מהעיר לפני בוא צה"ל; אף-על-פי-כן - מחובתם של שירות הביטחון, משטרת ישראל ושירות-בתי-הסוהר לפעול בחיפוש כדי לתפוס אנשים, משרדים וארכיונים.
16. גם יחידות-איסוף של חיל-הטודיעין יופעלו לתפקידי השתלטות אלה.

מוסדות פיננסיים

17. מוסדות פיננסיים יתפסו מיד.
18. מוסדות כספיים ובנקאיים יתפסו ויישטרו מפני כל פגיעה - בעיקר מפני שוד וביזה.

השתלטות על נמלי-אוויר ועל שדות-תעופה צבאיים

19. הכוחות הכובשים ישלטו על נמלי-אוויר אזרחיים ומתקניהם ועל שדות-תעופה צבאיים.
20. האחריות למתקנים אלה הועבר בהקדם לידי חיל-האוויר, ח"א יופקד על אחזקתם החקינה או על טיפול אחר בהם.

21. בנמלי-אוויר אזרחיים יוקמד שלא לפגוע בכלי-טיס ובמחקנים של חברות-תעופה זרות (לרבות מדינות עוינות שאינן מקיימות יחסים עם ישראל), כלי-טיס אלה יישטרו היטב ויימסרו בהקדם לידי נציגי החברות; הנציגים יחבקשו לפנות את כלי-הטיס במידת האפשר.

22. כלי-טיס ומחקנים של חברות-תעופה של אותה ארץ ושל חברות ערביות אחרות יופקדו בידי חיל-האוויר - לצורך שמירתם.

23. מחקני תעשייה אווירית יימסרו לידי חיל-אוויר - לצורך שמירתם.

24. כוחות לאבטחת שדות-תעופה ונמלי-אוויר

המפקדה הממונה על המרחב תהיה אחראית לאבטחתם של שדות-תעופה ונמלי-אוויר; לצורך זה תקצה את כוחות-האבטחה הדרושים.

השליטות על נמלי-ים

25. הכוח הכובש ישחלט על נמלי-הים ומחקניהם - אם אזרחיים ואם צבאיים.

26. האחריות למחקנים אלה תועבר בהקדם לידי חיל-הים, ח"י יהיה מופקד על אחזקתם התקינה ועל טיפול בהם.

27. יוקמד שלא לפגוע בכלי-טיס אזרחיים ובמחקנים, בעיקר באלה השייכים לחברות של מדינות זרות (לרבות מדינות עוינות שאינן מקיימות יחסים עם ישראל). יש לשטור עליהם היטב ולמסורם בהקדם לידי נציגי החברות. אפשר שכלי-טיס אלה יקבלו הוראות להפליג אל מחוץ לשטח-השליטה של צה"ל.

28. כלי-טיס ומחקנים אחרים של חברות אזרחיות של אותה ארץ ושל חברות ערביות אחרות יופקדו בידי חיל-הים - לצורך שמירתם.

29. המספנות יימסרו לידי חיל-הים - לצורך שמירתן.

30. המפקדה הממונה על המרחב תהיה אחראית לאבטחתם של נמלי-ים ומחקנים ימיים; לצורך זה תקצה את כוחות-האבטחה הדרושים.

השולטות על מרכזי-תעשייה

31. יש להשחלט על אזורים תעשייתיים ועל מתקני-תעשייה כדי למנוע את השחתתם.

32. הכוח הכובש יקצה כוחות כדי לשמור על מרכזי-התעשייה ולאבטחם בפני משחיתים ובווזים.

השולטות על בתי-דיקוק ועל מתקני-דלק

33. הכוח הכובש יאבטח את כל מתקני-הדלק.

34. המשך הפעלת מתקני-הדלק וניצול מלאי הדלק במחסנים, ייעשו לפי הוראת מסכ"ל/אב"א.

ס י כ ו ם

35. בשלב הראשון ישחלט הכוח הכובש על ה"שטחים החיוניים" בערי-הבירה; בכלל זה – של שטחים חיוניים – מפקדות צבאיות, מרכזי-שלטון חיוניים, מרכזי-תעשייה, מתקני-דלק, מתקנים חיוניים להספקת שירותים ועוד, מלבד השטחים שהחזקה בהם היא הכרח מבחינה צבאית.

36. ההשחלטות בשלב הראשון תכלול שמירה מעולה בפני חבלה, ביזה, גנבה והשחתה רכוש.

פעילות מבצעית לקיום הביטחון

הפעלה יחידות-צבא

1. משימות

הממשל הצבאי ימלא את משימות הביטחון על-ידי הכוחות הפרוסים בשטח, שהוקצו לכך. המשימות הצפויות הן:

- א. משימות ביטחון שוטף - כגון: סיכול פעולות עוינות וחיסול מבצעים, אבטחת מחקנים, אבטחת חנוכה וצירים ועוד. למשימות אלה יוקצו כוחות-צבא, יחידות משטרה-צבאית ויחידות משמר-הגבול, ולפי-הצורך - גם יחידות סיור ושריון.
- ב. הרתעה ומשימות מיוחדות - כגון: דיכוי מהומות, הפגנה כוח והדגשת נוכחות, שיטור ועוד. ביצוען של משימות אלה מצריך לעתים כוחות גדולים ובעלי אופי מרתיע וראוותני, לכן - היחידות המיועדות למשימות אלה (בעיקר של שריון) ימוקמו בסמוך למוקדי-התפרעויות צפויים - כדי לדכא התפרעויות והפרעות הסדר הציבורי, באורח החלטי ומהיר.

2. כפיפות

היחידות שיוקצו לצורכי ביטחון שוטף תהיינה ת"פ מפקדות הממשל הצבאי שבשטח או ת"פ המפקדה הממונה על הביטחון השוטף.

הפעלה גופי-ביטחון אחרים

3. כללי

מלבד כוחות צה"ל יפעלו בשטח המוחזק גם גופים נוספים של ביטחון ומודיעין. פעילותם של גופים אלה עלולה ליצור סכך של בעיות חיאום, כפיפות ועוד. כדי לקיים אח השליטה יש צורך במקסימום של ריכוז וחיאום. לפיכך, ימונה אחד מקציני-המטה במפקדות הממשל הצבאי (בדרך-כלל ה-קמ"ג) לחיאום כל הגופים העוסקים בתחום זה.

להלן כמה נקודות הנוגעות לפעולת שירות-הביטחון-הכללי ולפעולת המשטרה.

4. שירות-ביטחון-כללי

א. משימות

מאחריותו של שירות הביטחון-הכללי למנוע, לגלות, לחקור, לנטרל ולחסל פעילות חשאית בשטח מוחזק. ואלה הם תחומי-פעולתו:

- (1) פעילות חשאית יזומה ומסועלת מחוץ לשטח המוחזק.
- (2) פעילות חתרנית וכל פעילות חשאית אחרת בחוץ השטח המוחזק.
- (3) עמידה על הלכי-הרוח בקרב האוכלוסיה ועל השפעתם.

ב. כשימות

ראש שירות-הביטחון בשטח מוחזק יהיה מתואם על-ידי המפקד הצבאי; נוסף על פעילותו המקצועית הייעודית ישמש גם כיועץ למפקד הצבאי בבעיות ביטחון-פנים, הוא יהיה כפוף לראש שירות-הביטחון-הכללי ויונחה, מבחינה מקצועית, על-ידי מטהו.

5. משטרה

א. כללי

מבנה המשטרה בשטח מוחזק יהיה דומה למבנה המשטרה בישראל (חלוקה טריטוריאלית למחוזות, לנפות, לחצונות ולנקודות, וחלוקה פונקציונלית מקבילה). במסגרת חלוקה זו יאורגן כוח המשטרה כדלקמן:

- (1) סגל פיקוד ישראל.
- (2) סגל ישראלי שלדי לתפקידי ביצוע, לתפקידים מיוחדים ועוד.
- (3) סגל משטרה מקומי (לרבות פיקוד ברמות נמוכות).

ב. משימות

משימותיה של המשטרה בשטח מוחזק הן:

- (1) לקיים את הסדר הציבורי.
- (2) לסייע ליחידות צה"ל בעריכת מעצרים, בפירוק נשק וכדומה.
- (3) להגן על חיי התושבים ורכושם.
- (4) לגלות, לתפוס, לחקור, להביא לדין עבריינים, לרבות אלה המבוקשים גם בישראל.
- (5) להפעיל הליכי-חקירה נגד עבריינים מכל הסוגים, לרבות אלה המואשמים בעבירות ביטחוניות.
- (6) להקים רשת-מודיעין משטרתית.
- (7) לארגן סגל-משטרה מקומי ולהפעילו במשימות מוגדרות.

ג. כפיפות

המטרה בשטח המוחזק הופעל בסיוע למפקדי הממשל הצבאי ותונחה על-ידי מטה ותחזוקת הנוגעים בדבר ועל-ידי המטה הארצי של משטרת ישראל.

6. בתי-סוהר

א. צבא בנסיגה עלול לפתוח את שערי בתי-הסוהר ולשחרר אסירים פוליטיים ופלייליים. לכוה הכובש עניין לתפוס את האסירים ולהבטיח את שמירת ארכיוני בתי-הסוהר; לפיכך יהיה סצוי קצין-שירות-בתי-הסוהר בחולית החלוץ של ממשל צבאי.

ב. בשטח מוחזק יופעלו מחקני-כליאה. מן-הרצוי שמתקנים אלה יופעלו על-ידי שירות בתי-הסוהר; אם יופעלו בתחילה על-ידי המטרה הצבאית, ישמש קצין-שירות-בתי-הסוהר כקצין קישור, ולאחר-מכן תועבר אליו האחריות בתחום זה.

ג. הקמת מחקני-כליאה תפורסם בצו מטעם מפקד אזור הממשל הצבאי.

ד. הסוהרים במחקני-כליאה יהיו, נדרך-כלל, אנשי שירות בתי-הסוהר - ויופעלו על-ידי נציב בתי-הסוהר. קמ"ט מקצועי של שירות-בתי-הסוהר יהיה בסטה אזור-ממשל-צבאי.

ה. ההכנות של שירות בתי-הסוהר לקבלת האחריות למחקני-הכליאה בשטח מוחזק ולהפעלה המתקנים ייעשו מראש; הן מקיפות ידיעות, ארגון ואמצעים וציווד להפעלה מחקני-הכליאה, לרבות הוראות מוקדמות לגופים ולכוחות העשויים לקחת חלק בנושא זה, והוראות והנחיות בדבר אבטחת המתקנים.

7. יחידות-צה"ל לרבות יח' סיור ומודיעין יפעלו בתפקידים של שירות ביטחון כללי, משטרת ישראל ושירות בתי-הסוהר, בשטחים המוחזקים שבהם לא יהיו פעילים גופים אלה.

ע ו צ ר

8. הסלת העוצר

א. אחת הפעולות שמפקד כוח חייב לעשות, מוקדם ככל-האפשר, בשטח כבוש מאוכלס, היא להודיע על נסילת השלטון ועל הסלת עוצר. צו בדבר נסילת השלטון יהיה מוכן מראש (בעברית ובערבית) - יפורסם ויופץ מיד עם הכיבוש.

ב. על הסלת העוצר יוכרו בשפה הערבית ובכל דרך אפשרית (רמקולים, מודעות, שידורים והודעות לנכבדי האוכלוסיה).

ג. העוצר יהיה מלא; ואלה הן מטרותיו:

(1) לתת שהות בידי השלטון הצבאי לכוונן את משטרו ולבצע את הפעולות הביטחוניות ההכרחיות.

(2) למנוע ביזה.

(3) להבטיח את חיי התושבים ולמנוע היפגעותם של אזרחים שאינם מעורבים בלחימה.

(4) למנוע מבצע בין התושבים עצמם.

ד. לאחר הטלת עוצר יש לעשות סידורים להפוגה בעוצר - כדי לאפשר לתושבים להצטייד במזון, במים ובדלק, כן צריך להסדיר אפשרות למתן עזרה-ראשונה וטיפול רפואי במקרים דחופים.

ה. פרקי-ההפוגה בעוצר ייקבעו לפי מצב-הביטחון. כדי להקל על השליטה - ניתן יהיה להחיר הפוגה בעוצר ברובע אחד בכל-פעם.

9. קיום העוצר

אם המצב אינו מחייב לנהוג בחומרה, ניתן לצמצם בהדרגה את העוצר לשעות-הלילה בלבד. מן-הראוי לזכור, שבאזורים חקלאיים נוהגים האנשים לצאת את ביתם בשעות-הבוקר המוקדמות ולחזור לביתם בשעות-הערב המאוחרות, לפי עונות העיבוד החקלאי. יש לוודא, שאנשים אלה, אשר לעתים אינם יודעים על קיום העוצר ושעות-תוקפו, לא ייפגעו; כן יש להתחשב בעונות העיבוד החקלאי כגורם בקביעת שעות-העוצר.

10. הפיקוח על העוצר

א. יש להפעיל כוחות בעצמה מספקת כדי לוודא את ביצוע העוצר במלואו, באורח מוקפד.

ב. מפירי-עוצר ייעצרו ויובאו למשפט צבאי מהיר.

ג. במקרה של הפרת-עוצר חמורה יפוזר הקהל אגב שימוש באמצעים חקיפים, כגון: מכות, פצצות-עשן, גז מדמיע וסילוני מים, ובמידה-הצורך - אש. יש לנקוט אמצעי-הרתעה חמורים יותר, לרבות עתודת שריון להפגנת כוח - אם יש ידיעות או חששות סבירים להפרת העוצר בקנה-מידה גדול.

ד. ייקבע נוהל להוצאת רשימות לתנועה בעת העוצר; יש להמעיט במספר הרשימות - לתת אותם לבעלי תפקידים חיוניים בלבד.

11. הנחיות לביצוע העוצר

א. יש להוציא הוראות מפורטות להנהגות הכוחות - הצבא, משמר-הגבול והמשטרה - המפקחים על העוצר - לגבי:

- 1) ההנהגות כלפי מפירי-עוצר.
- 2) השימוש באמצעים שונים נגד מפירי-עוצר.
- 3) הוראות לפתיחה-באש.
- 4) רשות-כניסה לבתים לצורכי חיפוש וכיו"ב.

ב. יש לוודא שכל הכוחות יתודרכו היטב בעניינים אלה לפני הטלת המשימה; כן יש לקיים פיקוח המידי לביצוע ההוראות באורח מדויק.

אבטחת מתקנים

12. מתקנים חיוניים

המתקנים החיוניים שיש לאבטח מיד עם הכיבוש הם:-

- א. מפקדות צבאיות, מרכזי מודיעין וביטחון.
- ב. תחנות-משטרה ובתי-סוהר.
- ג. תחנות שידור, רכזות (מרכזיות)-טלפון ומתקני-תקשורת, מרכזי-דואר, שדות-העופה, גמלים ותחנות-רכבת.
- ד. מתקני-חשמל, מקורות-מים, ומתקני-מים.
- ה. מחסני-מזון, מחסני-דלק ומחסני-תרופות.
- ו. בנקים.
- ז. נציגויות-חוץ, מקומות קדושים, מוזיאונים ונכסי תרבות, ואחרים היסטוריים.
- ח. משרדי-ממשלה שהפיתסם חשובה לקיום מנהל תקין של השטח המוחזק.

13. ידיעות ותכניות-אבטחה

- א. המתקנים החיוניים יפורטו בהיקי-היעד של הממשל הצבאי. חיקים אלה יימצאו בידי חולית החלוץ - כבסיס לתכניות האבטחה.
- ב. המתקנים החיוניים יאובטחו בשלבים א ו-ב, ועם הפעלת מפקדות הממשל הצבאי תועבר לידיהן האחריות המלאה למתקנים אלה.

14. כללי

- א. האוכלוסיה הערבית נוהגה להחזיק נשק בכמויות מרובות - כי נשיאת נשק היא הוכחה על גבריותו של הערבי ואמצעי להעלאת כבודו.
- ב. בשטח כבוש יימצאו נשק שהושאר על-ידי האויב בנסיגתו ונשק שחולק להגנה עצמית ולהתמרדות. יש לחת את הדעת על עניין זה - כי חשיבותו רבה.

15. שלבים בפירוק הנשק

- א. מיד לאחר הכיבוש, בעוד האוכלוסיה נתונה בהלם ואינה יודעת מה צפוי לה מידי הצבא הכובש - ניתן לאסוף את הנשק באורח יעיל. לפיכך, יש לקבוע חכנית מפורטת לפירוק הנשק, כבר בשלב הראשון של השלמת הממשל הצבאי, בהכוונת חוליה-החלוץ של הממשל הצבאי.
- ברור, שתחילה ייאסף נשק רק במקומות שעל צירי-ההנועה של מוחותינו, ובערים הכבושות - בחלקים שהחזקתם היא חיונית; ורק לאחר שתובטח שליטה מלאה בשטח יבוצע פירוק-נשק יסודי יותר, והיטפו ייקבע לפי סדר-הקדימות של העסקת הכוחות.
- ב. אחת מפעולותיה הראשונות של מפקדת ממשל צבאי בשטח מוחזק עם הפעלתה, היא פירוק הנשק. בד-בבד יש להמשיך באיסוף הנשק במקומות שכבר נעשתה שם פעולה ראשונה בעניין זה. הפעילות לאיסוף נשק תקוים כל משך שלטתו של צה"ל בשטח.
- ג. את הנשק הנאסף יש לרשום ולהעביר לתעודתו - לפי מקודות-הצבא.

ח י פ ו ש י ם

16. חיפושים בשטח כבוש הכליתם -
- א. לגלות נשק ולתופסו.
- ב. לתפוס גורמים עוינים בקרב האוכלוסיה.
- ג. לגלות בתי-דפוס חשאיים, חתנות-רדיו וכדומה.
17. חיפושים יש לתכנן מראש באורח מרוקדק. יש להכיר היטב את השטח שנקבע לחיפושים ולהיעזר בדיעות מהימנות לצורך התמצאות וזיהוי אנשים.
18. חיפושים אחרי נשק יש לערוך, כאשר יש ידיעות על מקומות מחבוא לנשק. חיפושים על-סמך ידיעות מקוטעות או ללא כל-ידיעה, לא יביאו, בדרך-כלל, תוצאות.

19. סיורים בשטח כבוש תכליתם -

- א. לפקח על ביצוע צווי הממשל-הצבאי, כגון: עוצר, איסור חנועה ברכב, איסור התקהלויות, נשיאת תעודות לשם זיהוי וכיו"ב.
- ב. למנוע מעשים שיש בהם משום הפרת הביטחון או הסדר הציבורי, כגון: התפרעויות, ביזה.
- ג. להפגין נוכחות ולטפח הרגשה בקרב האוכלוסיה שעין-צה"ל פקוחה וכוונותיו ערים לכל פגיעה בביטחון ובסדר הציבורי.
- ד. לפקח על שמירת החיילים בזמן ההתנהגות בשטחים מוחזקים - לפי פקודות הצבא.
- ה. לאסוף ידיעות על הנעשה בשטח.

20. סוגי הסיור

- מבחינים שני סוגי-סיור: סיור כרגל וסיור ממנוע. כל סיור יהיה מאובטח בכל-עקב פני אפשרות של פגיעה. גודל הסיור ומבנהו ייקבעו לפי משימתו, לפי נתוני-השטח ולפי האוכלוסיה במידת-הצורך יוצבו מראש קצופים לאורך מסלולי הסיורים, כדי לאבטחם.
21. סיורים כרגל עשויים להיות בעלי אופי מסתרי או צבאי.
22. סיורים ממנועים ייערכו בכלי-רכב, לפי המשימה ולפי הנתונים בעת ביצוע הסיור:
 - א. בשלב הראשון של הכיבוש ייערכו סיורים בעלי עצמה רבה ובכלי-רכב מסוריינים - כדי להרתיע את האוכלוסיה וכדי לאבטח במידת-המקסימום את הכוחות.
 - ב. במרוצת הזמן מותר להפחית את כוח-ההרתעה של הסיורים ולעורכם בכלי-רכב "רכים".
 - ג. כאשר הכוונה היא לערוך הפגנת-כוח, צריך לעשות זאת באופן החלטי, וסך-הרצוי להקצות לכך כוחות רבים ככל-שאפשר, לרבות יחידות-שריון, ושכוחות אלה:
 - (1) יהיו נראים במקומות המשתשים מוקד להתקהלויות, להפרעות בסדר ולהתפרעויות.
 - (2) יהיו נראים במקומות רבים.

23. המפקדות הממונות על שמירת הביטחון יוציאו פקודות-קבע לעריכת הסיורים ולפירוט:

- א. הנוהל לתכנון הסיורים.
- ב. הפקודות ונוהל-הקרב.
- ג. רמות-הפיקוד.
- ד. עצמה, חימוש וקשר.
- ה. התנהגות בעת הפרת הסדר.
- ו. על-ידי האוכלוסיה.

24. בזמן-רגיעה אפשר שיינקט קו ברור של הימנעות מעריכת סיורים בחוף השטח המוחזק ובמרכזי האוכלוסיה - כדי להקטין את אפשרויות ההיכוך ולמנוע פרובוקציות, ולא להבליט לראווה את עובדת הכיבוש.

מ ח ס ו מ י ם

25. מחסומים בשטח כבוש תכליתם -

- א. לקיים פיקוח וביקורת על תנועה של אנשים, רכב ומסענים - מהשטח המוחזק ואליו, ובחוף השטח המוחזק.
- ב. למנוע הוצאת שלל וביזה מהשטח המוחזק ולעצור את העומקים בכך.
- ג. לפקח על תנועה חילונית ולעצור חשודים בביצוע עבדות.

26. יש שני סוגי-מחסום: מחסום-קבע ומחסום-פהע.

27. למחסומים יוקצו כוחות מספיקים כדי:

- א. אבטחה עצמית.
- ב. בדיקה וזיהוי של אנשים.
- ג. בדיקה רכב ומסענים.
- ד. יכולת רדיפה אחרי רכב ואנשים נמלטים.

28. בכוח המאייש את המחסום יהיו דוברי-ערביה לצורך קיום מגע עם העוברים דרכו.

29. הכוח להפעלת מחסום יאומן ויתורגל מראש בשיטת ההצבה, ההפעלה וההסרה של מחסום - בכלל זה:

- א. תפיסת עמדה-ירי מוסתרות נגד רכב ואנשים העלולים לסרב להישמע להוראות המחסום ולהימלט.
- ב. חיפוש ברכב וחיפוש על גוף אנשים.
- ג. פעולות בזמן פתיחה באש.
- ד. פעולה בזמן ניסיון להימלט.

30. המחסומים יהיו מאוישים על-ידי אנשי צבא, משמר הגבול, משטרה צבאית, משטרת ישראל, מוכסים - לפי-המשימה ולפי-הצורך.

31. לכל מחסום יוצאו פקודות מפורטות ומדויקות לפתיחה-באש - אם פקודות-קבע (יש לחזור עליהן ולשנן אותן לפני יציאת אנשי-המחסום לתפקידם) ואם פקודות מיוחדות.

הפגנות, מרי והתקוממות

32. הפגנות

א. בשטח מוחזק אין להתיר, בדרך-כלל, לערוך הפגנות. כל ניסיון להפגין באופן פרוץ ואלים - ידוכא, ואסילו יחייב שימוש בכוח. הפגנות שקטות יותר- לפי שיקול מיוחד.

ב. הפגנות יפוזרו על-ידי הכוחות לפי הוראות מקדימות או לפי פקודה מיוחדת. במקודות יפורסו שלבי פיזור-ההפגנה:

1) התראה בקול (ברמקולים, אם אפשר) והוראה להתקבלים ולצועדים - להתפזר.

2) שימוש במכות לפיזור ההפגנה, ומעצר הססיתים והמארגנים.

3) מתן הוראות לא לפגוע בנשים ובילדים.

4) מתן הוראות לפתיחה-באש לאחר התראה, אגב מתן הנחיות ברורות לא לפגוע בנשים ובילדים.

ג. יוצאו הוראות מיוחדות בדבר השימוש במכוניות-כיבוי-אש, בגז מדמיע ובטנקים - לפיזור הפגנות.

ד. התושבים עלולים לארגן הפגנות של נשים, ילדים או נערות. הוראות כיצד לנהוג כלפי הפגנות כאלה יוצאו בהתאם למדיניות הממשל. פיזור הפגנה כזאת בתקיפות עשוי להרחיק בפני הפגנות נוספות.

33. מרי והתקוממות

א. הפגנות הן ביטוי של התנגדות לשלטון. התמדתן, התפרתן ואי-התשקלות עליהן עלולות להביא גילויים נוספים של מרי והתקוממות.

ב. ביטויים גלויים של מרי והתקוממות ידוכאו בתקיפות, ובמידת הצורך גם על-ידי שימוש בכוח, מיד עם הופעת הסימנים הראשונים למרי.

ג. ההנחה היא שיעשו ניסיונות לארגן התקוממות. לפיכך צריך שמפקדות הממשל הצבאי יכינו מראש תכנית לדיכוי מרידות מזוינות.

ד. מרי אזרחי ניהן לארגן גם באורח סביל - לא לשחק פעולה עם הממשל הצבאי; להשביח את המסחר, התחבורה, בחי-הספר, השירותים הציבוריים; ועוד.

מפקדת הממשל הצבאי הפעל בתקיפות נגד השבתת המסחר, התחבורה והשירותים הציבוריים. מתן החראה מראש לראשי לשכות-המסחר, למנהלי חברות-התחבורה ולמנהלי השירותים הציבוריים, וכן איומים והסלה עונשים על אלה הם כמה מהאמצעים שמפקדת-הממשל הנקוט. הכנסת גורמים מחזרים בשטח התחבורה והמסחר, כדי לשבור שכיחות מסוג זה, או איום בכך - הם אמצעים בעלי כוח-הרתעה רב.

אם יושבתו שירותים חיוניים, יש להפעילם על-ידי תושבים ממקומות אחרים או על-ידי אנשי-צבא - אם השכיחה אינה פוגעת רק בתושבים עצמם.

ניהן להפעיל לחץ על-ידי מניעת הסבות שהממשל מעניק לתושבים. כאמצעי-לחץ ישמשו בידוד האזור ומניעת כניסה אליו ויציאה ממנו, ביטול רשיונות-מסחר ורשיונות-הנועה, סגירת עסקים, קיום משטר צבאי חמור ועוד.

ה. כל-עוד פוגע המרי האזרחי בתושבים עצמם, ישקול הממשל אם לנקוט מדיניות של אי-התערבות בנעשה או להגיב (באחת הדרכים שנמנו לעיל).

ביטחון הכוחות וביטחון האוכלוסיה

34. לאחר גמר שלבי-הלחימה יישארו באזורי הקרבות ציוד מלחמתי רב, וכן כלי-נשק וחומרים אחרים שיש בהם משום סכנה לכוחות הפועלים בשטח ולאנשים אחרים.

35. מחובתו של המפקד הצבאי להורוח על איתור החומרים ולהבטיח שמירתם באופן שאנשים שאינם מוסמכים לכך לא יוכלו לבוא אחם במגע ולגרורם נפגעים ונזקים.

36. שדות-מוקשים

א. יש לאכן, לאחר ולשלט שדות-מוקשים ושטחים החשודים במיקוש.

ב. כדי למנוע סכנה פגיעה בנפש בקרב כוחות הביטחון, בקרב התושבים המקומיים ובקרב מטיילים המוקדים את השטחים המוחזקים, יגודרו ויסומנו שדות-המוקשים.

ג. שלטים לסימון שדות-מוקשים ייכתבו בשלוש שפות: עברית, ערבית ואנגלית. השילוט הטקטי בלבד אינו מספיק.

הטיפול בתחומי-הפעולה האזרחיים

כ ל ל י

1. מחובתו של צה"ל להסליט סדר בניהול הסטח המוחזק ולהחזיר את חיי האזרחים למסלולם התקין. זו משימה בעלת אופי אזרחי שהור והיא כרוכה בבעיות ביטחוניות ומדיניות. מצב הביטחון בשטח מוחזק והמדיניות שתיקבע לגביו יהיו הגורמים בקביעת היקף הפעלתם ומועד הפעלתם של שירותים אזרחיים שונים.
2. יש להביא בחשבון, כי עקב פעולות-האיבה שהתנהלו בשטח עלולות להיווצר בו בעיות מיוחדות, כגון: חוסר תעסוקה במקצועות מסוימים ובמקומות מסוימים, היפגעות חושבים, נזק לרכוש הפרט, למבנים ציבוריים, לשירותים וכו'. מלבד זאת, עשוי צה"ל גם להפקיע לצרכיו, מקרקעים ונכסים, שירותים שונים, רכב וכיו"ב.
3. המדיניות בהפעלת המסלל הצבאי בשטח כבוש היא, בדרך-כלל, לזכות בהמיכת האוכלוסיה ובשיתוף-הפעולה שלה, ואם-גם פסיבי. במידת האפשר יש להחזיר את החיים האזרחיים למסלולם התקין, תוך התערבות מינימלית של המסלל הצבאי בתחומי-המנהל השונים ורק במידת-ההכרח, וכן - הסלת הגבלות ביטחוניות מעט ככל-האפשר וככל-הנדרש.

שליטה על האוכלוסיה

4. המסלל הצבאי ישאף לתח לאוכלוסיה אפשרות ליהנות מהקלות, כל-עוד אינן פוגעות בתחום-הביטחון.
5. מתן הקלות הוא לא רק סימן לליברליות השלטון אלא גם אמצעי של לחץ והשפעה על האוכלוסיה, על-ידי אפשרות מניעתה.
6. היתרים לבקר בשטחים המוחזקים או לצאת מהם לארצות אחרות, היתרים לבקר בשטח מדינת ישראל, או מניעתם - הם מבטרי-לחץ ממדרגה ראשונה ופרט לאוכלוסיה כולה או לחלקים מסנה.
7. הגבלות-הנועה אישיות, הגליה וגירוש הם אמצעי לחץ והרתעה על בודדים, בעיקר מנהיגים, מארגני מרי ומסיתים.

שלטון מקומי

8. הפעלה השירותים הציבוריים באופן יעיל היא דרך טובה להקל על האוכלוסיה, לפטור את צה"ל מלדאוג לצורכי האוכלוסיה ולהקל עליו במילוי משימותיו. לצורך זה יש להפעיל מחדש את הרשויות המקומיות.
9. הפעלת הרשויות המקומיות תכל גם על קיום המגע עם האוכלוסיה. למגע זה נודעה חשיבות רבה, כי יש בו כדי לקבוע במידה רבה את היחסים עם האוכלוסיה ולהשפיע על מידת-נכונותה לשתף פעולה עם הממשל הצבאי. הפעלה של רשויות אלה באורח תקין ומהיר היא, למעשה, גם תחליף להעדרו של המערך הפוליטי הקודם, שהתחלל על-ידי הכיבוש.
10. הרשויות המקומיות יופעלו בפיקוחם הישיר של נציגי הממשל הצבאי. אם יש צורך להכניס שינויים בהרכבן של הרשויות המקומיות - יש לעשות זאת לאחר שיקול-דעת ובזהירות רבה; שינויים פזיזים עלולים לשבש את מרותה של הרשות המקומית, לשתק אותה במילוי תפקידיה ולהסיל מעמסה נוספת על הצבא הכובש. במקומות שאין מועצה מקומית ואין הכרה להקמת, יקום הקשר עם האוכלוסיה על-ידי מוכתרים (אם אינם מצויים, יש למנותם).
11. הרשויות המקומיות צריך שייצגו את החוגים המתונים של הציבור ואח שכבה-מנהיגיו. הבסיס לפעולתן צריך להיות הרצון לפעול לטובת התושבים, חוך קבלת מרות השלטון הכובש.
12. יעילות, החלטיות, תקיפות (במידת-הצורך) וטיפול נאות באישים שהם פעילים בשטח המוחזק - עשויים להחליש את הדרוה ואח החשדנות כלפי מדינת-ישראל וליצור רקע ליחסים תקינים.

מרשם-תושבים ומפקד-תושבים

13. מיד עם הכיבוש יש להשתלט על כרטסת-מרשם-תושבים כדי להבטיח בסיס למנהל אזרחי מסודר.
14. מחלק מרשם התושבים, מופעלה בפיקוח הממשל הצבאי, תמשיך בעבודתה השגרתית ותעקוב במיוחד אחר שינויים שחלו בעקבות המלחמה וכיבוש השטח (נדירות תושבים, הגירה, לידות, פטירות ועוד).

15. סעמים ביטחוניים, מדיניים ומנהליים עלולים לחייב עריכת מפקד-חושבים, מפקד פליטים, או מפקד-מדגם. עריכת מפקדים כאלה מחייבת שיתוף פעולה מצד האוכלוסיה.

16. לקראת מפקד יש להודיע לציבור על עריכתו, סמוך למועד המפקד, ולבצעו, באורח יעיל ומהיר, ואם יש צורך - תוך הסלת עוצר.

ח י נ ו ך

17. שני גורמים עיקריים משפיעים על הצורך בפתחת בתי-הספר:-

א. השאיפה להחזיר את החיים למסלולם התקין.

ב. המגמה לתלמידים מסגרת פעילות הולמת ולהרחיקם מן הרחוב.

18. עם-זאת, יש לזכור שבתי-הספר עלולים לשמש מרכזים לסיפוח שנאה למדינת ישראל. לפיכך, צריך שפתחת בתי-הספר תיעשה באורה מבוקר.

19. לפני פתיחת בתי-הספר יבדוק הממשל הצבאי את חכניות-הלימודים ואת ספרי-הלימוד מתוך מגמה שלא להכניס בהם שינויים. אם יהיה צורך להכניס שינויים, יש לעשותם תוך הסברה נאותה.

20. הממשל הצבאי לא יתיר, בשום-פנים-ואופן, לנהל הסתה נגד המדינה, או הסתה גזעית ודתית, באמצעות מערכת-החינוך.

21. מלבד ביקורת חומר-הלימוד חוקם מערכת-פיקוח ישראלית כדי לוודא שבתי-הספר לא ישמשו מרכזים לסיפוח חינוך עויין ולהסתה.

עבודות ציבוריות והעסוקה

22. ל-צה"ל יש עניין בהפעלת המתקנים הדרושים להספקה מדירה של שירותים ובטיקום דרכי-ההחבורה. משימות אלה עלולות לפול על כתפי-הצבא, אם לא יינקטו אמצעים נאותים להפעלת מחלקת העבודות הציבוריות של המנהל הקודם. הממשל הצבאי יקבע סדר-קדימות לביצוען של עבודות אלה - לפי צורכי הביטחון ולפי צורכי החושבים.

23. לאחר הכיבוש משתבשים בדרך-כלל מקורות-פרנסה רבים, ויש חוסר-עבודה. עבודות בנייה ואחזקה בשטח מוחזק עשויים לשמש אמצעי העסקה מווסת בידי הצבא. מתן עבודה למובטלים עדיפה על הענקת סעד, והיא עשויה לשמש מכשיר חשוב בידי הממשל הצבאי להרגעת הרוחות ולצמצום גורמי-הסחה.

24. עבודות יזומות הן אמצעי להוספת מקורות העסקה במרחב.

בריאות

25. לממשל הצבאי יש עניין בשמירה על רמת-בריאות נאותה ובמניעת מגפות ומחלות מדבקות בשטח המוחזק. הרעת תנאי-הבריאות עלולה לפגוע גם בצבא החונה בשטח המוחזק ולהכביד על מילוי משימותיו.

26. לאחר הקרבות עלול להיות מחסור בכוח-אדם רפואי מקצועי, בחוסרי-רפואה, בציווד ובמזון למוסדות רפואיים. על הממשל הצבאי מוטלת האחריות להפוס את המוסדות הרפואיים ואת מחסני הציווד הרפואי ולהפעילם, באורח תקין, על-ידי סגל מקצועי וסגל-עזר מבין תושבי השטח המוחזק. אם אלה יצאו את השטח, יופעלו המוסדות הרפואיים על-ידי סגל צבאי או סגל אזרחי ישראלי.

27. הממשל הצבאי ידאג לטיפול במתקני-החברואה ובשירותים שנפגעו בעת הקרבות (ביוב, סילוק אשפה, סילוק פגרי-בהמות וכו'), אגב הפעלה עובדים מקומיים. כן ייעשו פעולות-המנע, כגון: ריסוס נגד מזיקים, היסונים, הסגר וכיו"ב.

28. בתחומי הבריאות והחברואה, כמו בתחומים אחרים, המגמה היא שלא להתערב בניהול המעשי של מערכות אלה.

29. הממשל הצבאי ישאף להעלות, ככל-האפשר, את רמת השירות הרפואי לאוכלוסיה.

ס ע ד

30. לייעילות הטיפול בענייני הסעד נודעת חשיבות רבה - מטעמים אלה:-

א. לעורר באוכלוסיה יחס חיובי לממשל על-ידי טיפול בנזקקים.

ב. אגודות שונות וארגונים זרים רבים פועלים, בדרך-כלל, בתחום הסעד, ואלה מרווחים למרכזיהם על הנעשה בשטח המוחזק; יש אפוא הד בין-לאומי לכל צעד של הממשל הצבאי בתחום זה.

31. הממשל הצבאי יפעיל את מערכת-שירותי-הסעד של המנהל הקודם, במגמה להחליף את פעולות הסעד בפעולות כלכליות פרודוקטיביות (כמו "מזון - תמורת עבודה").

32. אם יוכח, שמערכת הסעד של השלטון הקודם הייתה נגועה בשחיתות, יש להפעיל מערכת-סעד חדשה או לטהר את מערכת-הסעד הקודמת באופן החלטי וללא פשרות.

33. יש לאפשר לגורמי-חוץ-של-סעד להמשיך בפעולתם, בפיקוח הממשל הצבאי. כן תותר גם פעולתן של אגודות-צדקה מקומיות, בפיקוח הממשל הצבאי, כדי שלא תשמשנה בסיס להתארגנות פוליטית או להסיכה בגורמים עוינים לשלטון.

34. יש לעקוב ברציפות אחר פעולותיהם של כל ארגוני-הסעד - שלא ינוצלו לחסיכה בגורמים עוינים ומסיתים.

ד ת

35. ענייני הדת השיבותם רבה מבחינת האוכלוסיה הרגילה מאוד לעניין זה ומבחינה בין-לאומית. כוחות-צה"ל יקבלו הוראות מפורטות כיצד להתנהג כלפי מקומות קדושים ואנשי-דת, וצריך שיקפידו על מילויין.

36. הצבא יאבטח את המקומות הקדושים של כל הדתות. הממשל הצבאי יקבע סידורים מיוחדים להקלת הגישה למקומות אלה ולקיום הפולחן בהם. בהתחשב במצב הצבאי ייעשו גם סידורים לאבטחת הגישה ולקיום הפולחן במקומות הקדושים לדת היהודית; בעניין זה נודעת חשיבות מכרעת לשיקולים מדיניים.

37. חישמר אוטונומיה מוחלטת של מוסדות הדת וסדרי הפולחן, ויובטח שאלה לא ישמשו אמצעי של הסתה ומרי נגד השלטון.

38. לטיפול בחללי צבאות האויב ובסתים שבין האוכלוסיה רגילות בחומים שונים, כגון בריאות, דת, השלכות מורליות ועוד.
39. בחום זה מגלים עניין גם גורמי סעד, צדקה, בריאות ודת בין-לאומיים, וכן כתבי עתונות, רדיו וטלוויזיה, צלמים וכיו"ב.
40. עניין זה יש להסדיר עוד בשלבים הראשונים של ההשתלטות על השטח. ההפסקות בעוצר הראשון, לצורכי הספקת מצרכים ושירותים חיוניים לחושבים, ינוצלו גם לקבירת החללים.
41. יש להפעיל את האוכלוסיה המקומית, בסיוע הממשל, בקבירת חלליה, חוך שימוש באמצעי-תובלה ובאמצעי-הפירה. במידה-האפשר יש לשלב טקס דתי בעת הקבורה ולהבטיח לפחות נוכחותו של כוהן-דת.
42. יש להבטיח, כי ההלוויות לא ייהפכו להפגנות, וצריך למנוע את ניצול טקסי-הקבורה על-ידי גורמים עוינים ומסיתים. במידה הצורך יוטלו הגבלות על היקף ההלוויות והטקסים בלי לפגוע בסדרי הפולחן הדתי.
43. יש לנהוג בחללים ובמתים כפי שאנו רוצים שינהגו בחללינו, ולפי האמנות הבין-לאומיות המקובלות עלינו.
44. יש לערוך זיהוי ורישום של החללים לפני קבורתם, וכן - רישום וסימון של הקברים.

חוק ומשפט

45. במסגר הראשון, שיוצא על-ידי המפקד הצבאי, ייקבע, כי צה"ל נטל לידיו את השלטון ואת האחריות לביטחון, וכי המשפט שהיה קיים בשטח הכבוש יעמוד בתוקפו, במידה שאין בו סחירה להוראות צה"ל ולשינויים הנובעים מכינון שלטון צה"ל באזור.
46. עם תחילת הכיבוש יוקמו בחי-משפט צבאיים, ופעולתם הראשונה תהיה לדרך עבריינים שהפרו את צווי המפקד הצבאי.

47. שיקומה של מערכת-השיפוט המקומית אינו מהעניינים החיוניים הראשונים של הממשל הצבאי. מועד הפעלת בתי-המשפט המקומיים והיקפם ייקבעו לפי המצב הביטחוני ולפי הנחיות מדיניות. אם שיקומה של מערכת-השיפוט האזרחית מתעכב, ניתן להסמיק, בצו, את בתי-המשפט הצבאיים לדון גם בכל העבירות הפליליות המוגדרות בדין המקומי.

48. המפקד הצבאי רשאי לבטל או להתלות חוקים שיש בהם משום סכנה לשלטון הצבאי ולקבוע כי השיפוט בעבירות מסוימות ובסוגי-עבריינים מסוימים יתקנה לבתי-משפט צבאיים.

ד ו א ר

49. חשיבות רבה נודעת להפיסת מחקני הדואר, המברקה ורכוז (מרכזיות)-הטלפון בשלב הכיבוש - כדי למנוע כל חבלה בהם או השחתתם; שאם-לא-כן - יהיה צורך להשקיע מאמץ רב לשיקומם.

50. בהפעלה שירותי דואר, מברקה וטלפון, הינתן קדימה לכתבי-חוץ ולמוסדות ציבוריים המופעלים על-ידי הממשל הצבאי. לפי המצב בשטח המוחזק יוחלט על היקף השירותים שיועמדו לרשות התושבים ולשימושם.

51. קשרי-חוץ של שירותי הדואר בשטח מוחזק ינוהלו על-ידי מנהלת הדואר של ישראל.

52. אמצעי-התקשורת יופעלו כתיאום מלא עם הצנזורה.

אוצר וכספים

53. עם כניסת מפקדות-הממשל-הצבאי לשטח מוחזק יש להשתלט על כספי המוסדות הממשלתיים והציבוריים ולרושםם. הבנקים והמוסדות הפיננסיים הממשלתיים ייסגרו, ייערך רישום מדויק של המצאי, וזה יאובטח בפני כל פגיעה שהיא.

54. ייקבע מטבע בהילך חוקי בשטח המוחזק (באחת מדרכים אלה או ביותר מאחת):

- א. המטבע הקיים.
- ב. מטבע ישראלי.
- ג. המטבע הקיים, עם סימון מיוחד.
- ד. מטבע מיוחד לשטח המוחזק.

55. הממשל הצבאי יחזיר בהדרגה את מערכת המוסדות הכספיים לפעולה ויקבע בנק מסוים (מן-הרצוי בנק בעל היקף-עסקים בין-לאומי, שיש לו סניף גם בישראל) דרכו ינהל את עסקוהיו הכספיות.

56. במידה-האפשר יופעלו הבנקים מחדש, וחובטת החזרת הפקדונות למפקידים. כן הימשך גביית החובות.

57. הממשל הצבאי ימשיך בגביית מסים ובביצוע הפעולות הפיסקליות והמוניטריות בשטח המוחזק. הממשל הצבאי רשאי לגבות מסים שהגיעו לממשל הקודם, אף כי אינו חייב בחובותיו.

58. המפקד הצבאי ימנה אפוטרופוס כללי כאחראי לרכוש ולנכסים של ממשלת המדינה הנכבשת, לנכסי נפקדים ולנכסים שהיו מופקדים בידי האפוטרופוס המקומי.

ח ק ל א ו ת

59. במדינות שהחקלאות בהן היא ענף כלכלי מרכזי יש להשתדל שלא לפגוע בענף זה, לאפשר את המשך קיומה של הפעילות החקלאית ולעודדה לפי עוגות העיבוד החקלאי.

60. על הממשל הצבאי להתחשב בצורכי החקלאות בעת הטלת עוצר וקביעת הגבלות-תנועה במרחב ובין אזורי ממל-צבאי. ייעשו הסדרים מיוחדים כדי להקל על המשך השיווק של התוצרת החקלאית בשווקים המסורתיים.

61. הממשל הצבאי יתכנן את המשק החקלאי בשטח המוחזק ויחאימו לתנאי-השיווק החדשים שייווצרו עקב אבדן השווקים שהיו קיימים קודם הכיבוש.

62. הסדר בהספקת מצרכים הוא אחד התנאים הבסיסיים להרגעת התושבים ולשליטה בשטח. הממשל הצבאי ישאף לארגן את ההספקה, במידת האפשר, באמצעות משווקים מקומיים.
63. אוכלוסיה הנחונה במצב-מלחמה נוטה לאגור מצרכים חיוניים, ואילו הסוהרים מכוונים את פעולותיהם לעשיית רווחי-מלחמה. הממשל הצבאי יחפז מחסני-סחורות בשטח המוחזק (גם מחסנים פרטיים וגם של מוסדות), יערוך סקרי מלאי ויסדיר מכירת מצרכים במחירים סבירים באמצעות מערכת צווים ופיקוח. בעת הצורך יוטל קיצוב על מצרכים.
64. ייעשה מאמץ להפעלת התעשייה, המלאכה והמסחר.
65. עם התבססות הממשל יש לתח את הדעת על האפשרות של המשך קיומו של הסחר, כפי שהיה לפני הכיבוש.

המגע עם האוכלוסיה ועם גורמי-החוק

הסברה בקרב האוכלוסיה

1. האוכלוסיה בשטחים המוחזקים חונכה על שנאה למדינת ישראל ולעם היהודי שנים רבות. אין ספק, כי אוכלוסיה זו נוטה להתנגד לממשל החדש, בעיקר לאחר חלוף ההלם הראשון. שידורים "לשטחים הכבושים" ופעולות הסחה של מדינות ערביות, להימנע מלשתף פעולה עם השלטון הצבאי ולמרוד בו - יעוררו תקוות לגירוש הכוח הכובש.
2. לפיכך, יש לקיים פעולות הסברה בקרב החוששים, בכל אמצעי-התקשורת המצויים, ולפי הקו המדיני שייקבע. בדרך-כלל יודגשו המגרעות שבשלטון הקודם, יוצג כוח הרב של צה"ל, שאין סיכוי להביסו, ויודגמו התפתחות מדינת ישראל והתקדמות האוכלוסיה הערבית בה. ההחלפה על צורת השלטון העתידי בשטח המוחזק תספיע על מגמות ההסברה בתחום זה.
3. מן-הראוי לזכור, כי מעשים חיוביים בקצת הם אמצעי הסברה ושכנוע יעילים.
4. משרדי הממשל-הצבאי וכל הגורמים הממשלתיים, הפועלים מטעמו, הבאים במגע עם האוכלוסיה, יהיו קשולטים המיד גם בשפה הערבית.

קיום מגע עם האוכלוסיה

5. אמצעי-השליטה החזק ביותר הנתון בידי הממשל-הצבאי הוא הכוח הצבאי, אלא שהצלחת הממשל הצבאי נמדדה לא-מעט במידת השליטה בשטח ללא הפעלת כוח צבאי.
6. כדי לקיים שליטה כזאת יש לנקוט אמצעים נאותים, כגון:
 - א. מדיניות נכונה ונכונה של שכר-ועונש.
 - ב. העלאת מנהיגות מקובלת על החוששים ומשתפת פעולה באופן סביר ועידוד פעולותיה.

- ג. הימנעות מפגיעה לא-הכרחית בחושבים.
- ד. כיבוד אורה-החיים, המסורה והמנהגים של האוכלוסיה.
- ה. קיום מבצעים הדוקים עם אנשים בעלי השפעה בכל שכבות-האוכלוסיה.
- ו. ניהול הממשל הצבאי אגב שיתוף מקסימום אנשי-מנהל מקומיים, ללא התערבות פעילה וללא נוכחות במידה-האפשר.
- ז. בנסיבות מסוימות, ובעיקר לגבי בני עדה, דה או כח דתית, יופיעו הכוח הכובש והממשל הצבאי כגורם משחרר מעול השלטון הקודם וינקטו קו אחר לגביהם; לגבי בני הדת הדרוזית, למשל - להם יינתן חומש רב יותר, יקוימו פעולות הסברה מיוחדות לנכבדים ולכלל האוכלוסיה, ויאפשרו להם לקיים פגישות עם אחיהם בשטח ישראל.

קשר בין יחידות-הצבא לאוכלוסיה

8. יש להוציא פקודות ברורות וחד-משמעיות לבוחנות הפועלים בשטח כבוש ולכוחות החונים בו - שיאסרו עליהם לקיים מבצעים האוכלוסיה המקומית שלא במסגרת תפקיד. יש לוודא הבאת פקודות אלה לידיעת החיילים במרחב ולפקח על מילויין. אין להכניס כל שינוי במדיניות של מבצע חברתי בין נציגי השלטון לבין החושבים אלא באישור המטה הכללי בלבד, שיוציא הוראה-נוהל מפורטת לביצוע.
9. יוצאו פקודות ברורות וחד-משמעיות על התנהגות החיילים במסגרת תפקידם במגע עם האוכלוסיה.
10. הפקודות יחייבו את הקצינים ואח החיילים וכן את האזרחים הממלאים תפקידים במסגרת הממשל הצבאי, במסגרת משרד-הממשלה ובמסגרת מוסדות ממלכתיים אחרים.
11. חיילים ואזרחים בעלי-תפקידים בבואם במגע עם האוכלוסיה צריך שיהיו דבקים במסורה ונוהגים ביושר ובהקיפה, בלי להתנשא על החושבים ובלי לפגוע ברגשותיהם הדתיים והלאומיים.
12. יוקפד על כיבוד מנהגים דתיים ומנהגים אחרים של האוכלוסיה ועל ימי שבתון וחג דתיים ואחרים, שאין בהם פגיעה במדינת ישראל ובממשל הצבאי.
13. יקויים פיקוח נמרץ כדי למנוע מעשי שהיתות מצד גורמי הביטחון והממשל הצבאי. כל מעשה שהיתות ידוּבא מיד, והמעורבים בו יישפטו לפי חוקי-הצבא.

14. ייאסר מגע בין חיילים לבין נשים מקומיות, וכן - בין חיילות לבין תושבים מקומיים.

15. ייאסרו כל עסקות מסחריות ובספירות בין החיילים לבין תושבי המקום, ולא יותרו קניות בהקפה או במחירים מוזלים באורח לא-סביר.

קיום מגע בין חלקים שונים של האוכלוסיה

16. בתום הלחימה ולאחר ההתבססות יש נטייה בקרב תושבי-ישראל (יהודים וערבים) להרבות בביקורים בשטחים המוחזקים. אף תושבי השטחים המוחזקים עצמם נוטים לכך - לבקר בחוף השטח המוחזק עצמו ומחוצה לו, לרבות מדינת-ישראל.

17. הכללים בעניין זה ייקבעו על-ידי הרמה המדינית-הביטחונית. בדרך-כלל יינתנו היתרים באופן סלקטיבי ומודרג - בשלב הראשון יהיו אזורי הממשל-הצבאי סגורים, ולפי ההתפתחויות יוצמצמו ההגבלות, ובשלבם מאחרים יותר יינתנו היתרים.

18. בקדימה ראשונה יינתנו רשיונות לעוסקים בהספקת מצרכים ושירותים חיוניים לתושבים, ולאותם אנשים שתנועתם היא הכרח לכך. הרשיונות יינתנו בתיאום עם שירות הביטחון הכללי ועם משטרת-ישראל.

19. לעתים יהיה צורך לסגור מרחבי ממשל צבאי לא רק בפני תושבי ישראל אלא גם בפני תושבים בשטח המוחזק - כדי להפריד בין חלקים שונים של האוכלוסיה.

20. לביצוע ההגבלות והפעלת ההיתרים יוכנו רשיונות שונים, מתאמים לצרכים.

21. ייקבעו נחלים להוצאת רשיונות (סמכויות אישור, בדיקת שירות הביטחון הכללי, המשטרה ועוד). יוצאו פקודות לכוחות, למחסומים, למשטרה וליחיד הגורמים - בדבר הוכנו, סוגו, סיבו וצורתו של כל אחד מהרשיונות שבהוקף. במידה הצורך השונה צורת הרשיון - כדי למנוע זיופים והעברת הרשיון לבלתי-מורשים לשאתו.

קיום מגע עם גורמי-חוץ

22. בשטח מוחזק יימצאו, בדרך-כלל, גורמי-חוץ ואלמנטים אחרים, כגון: נציגויות (דיפלומטיות וקונסולריות), מוסדות-או"ם ועובדי-או"ם, מוסדות צדקה ודת, עתונאים ועוד. כן יבואו עתונאים עם הצבא הכובש.
23. יש עניין חיוני, שנציגי-חוץ וכוהני-דת זרים לא רק שלא ייפגעו אלא יקבלו סיפול טוב ומיוחד, כדי שיעבירו לשולחיהם ולדעת-הקהל בעולם את הצדדים החיוביים שבמעשה הכיבוש ובפעולות צה"ל בשטח המוחזק.
24. עניין זה עלול לפגוע לעתים בצרכים הצבאיים, והמפקד יצטרך לשקול, לפי ההנחיות שבידו, כיצד לפעול כשיש סתירה בין אלה.
25. המפקד הצבאי וגורמי הממשל יבואו במגע עם גורמי-החוץ בשטח המוחזק, ידאגו לביטחונם האישי, ידריכו, יארחו ויטפחו להם חומר-הסברה בעל-פה ובכתב. בדרך-כלל יהיו במפקדות הממשל-הצבאי קציני-מטה לקישור עם עתונאים ועם גורמי-חוץ. קציני-מטה אלה בסיוע קצינים נוספים יומקדו על משימות אלה.

26. הצלב-האדום

- א. נציגי הצלב-האדום יפעלו בשטח מוחזק בתוקף תפקדיהם, כמוגדר באמנות הבין-לאומיות, הנוגעות לחיילים ולאזרחים.
- ב. מדינת ישראל לא ביקשה עד-כה מהצלב האדום לקבל תפקיד של מעצמה מגינה (כמוגדר באמנה); בפועל ממלא הצלב-האדום חלק מתפקידים אלה.
- ג. לנציגי הצלב האדום יוענקו מקסימום ההקלות האפשריות בביצוע תפקידיהם ויינתן להם כל סיוע שכבדר-האפשר.
- ד. במסגרות-אזור ימונו קציני-קישור שתפקידם יהיה לבוא במגע עם נציגי הצלב האדום ולכוון את פעולתם בחיאות עם כל הגורמים הנוגעים בדבר.

27. סוכנות הסעד וההעסוקה של או"ם (ססו"ת)

- א. סוכנות זו פועלת באזורנו במתן סיוע וסעד לפליטים.
- ב. לממשל הצבאי יש עניין בהמשך פעולתה של סוכנות זו, ולפיכך יסייע לה.
- ג. במסגרות-האזורים ימונו קציני-קישור שתפקידם לבוא במגע עם נציגי סוכנות זו ולסייע להם להמשיך במילוי תפקידיהם.

נציגים רשמיים של מדינות-ערב ואישים אחרים

28. ייתפסו כל הנציגויות הרשמיות של מדינות-ערב: שגרירויות, קונסוליות, משרדי משלחות (פוליטיות, מסחריות, תרבותיות ואחרות).
29. ייתפסו משרדים של ארגונים בין-ערביים (לאומיים ואחרים).
30. מגל דיפלומטי וקונסולרי של מדינות ערב יושם במעצר נאות - עד שיוחזר לארצו או יוחלף הסורה ישראלים, או אחרים, הנמצאים בידי מדינות-ערב.
31. ייעשה מאמץ לשמור בשלמות ארכיונים של הנציגויות הערביות, עד שילקחו לבדיקה על-ידי גורמים מוסמכים.
32. מגל דיפלומטי של מדינות ישראל אינה מקיימת אתן יחסים דיפלומטיים והן עוינות לישראל - ירותק למקומות מגוריו או למקומות עבודתו עד שיפונה מן השטח המוחזק.
33. יש להקטיר על יחס נאות ועל תנאי-מעצר-וריתוק נאותים לגבי כל גורמי-החוץ שבאים אחם במגע.

ס י כ ו ם

34. השליטה בשטח מוחזק מושפעת משיקולים צבאיים ומנהליים ובעיקר משיקולים מדיניים. ניתן לקבוע מראש נורמות - מבחינה משפטית, מבחינה צבאית ומבחינה מנהלית - לגבי בעיות שונות. קשה לחזות מראש מה יהיה המצב המדיני ומה תהיה השפעתו על דרך-השליטה בשטח המוחזק.
35. מכל-מקום, כללי-היסוד שלמיהם פועל וממשל לא ישתנו:-
- א. הצורך הצבאי והביטחוני הוא כלל-יסוד להנהיג פעולות צה"ל בשטחים המוחזקים.
- ב. הפעלת כלל זה חונחה על-פי הנורמות האנושיות המקובלות אצל אומות בנות-תרבות, ועל-ידי שמירה על כללי המשפט הבינ-לאומי.